SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2021/156

2021 m. vasario 9 d.

kuriuo pratęsiami Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupės įgaliojimai

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį ir į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

kadangi:

(1) Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje įtvirtintos vertybės, kuriomis grindžiama Sąjunga. Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai suteikiama tokia pati teisinė galia kaip ir Sutartims ir numatyta, kad pagrindinės teisės, kurias garantuoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus;

(2) 1991 m. lapkričio 20 d. Komisija nusprendė į Bendrijos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros politikos sprendimų priėmimo procesą įtraukti etikos aspektą, ir tuo tikslu įsteigė Patarėjų biotechnologijų etinių padarinių klausimais grupę (toliau – Patarėjų grupė);

(3) 1997 m. gruodžio 16 d. Komisija nusprendė Patarėjų grupę pakeisti Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupe (toliau – Etikos grupė) išplečiant jos įgaliojimus, kad jie apimtų visas mokslo ir technologijų taikymo sritis. Vėliau Etikos grupės įgaliojimai buvo atnaujinti, paskutinį kartą – Komisijos sprendimu (ES) 2016/835 ([1]) penkerių metų laikotarpiui, kuris baigiasi 2021 m. gegužės 28 d.;

(4) tikslinga pratęsti Etikos grupės įgaliojimus po tos datos neribotam laikotarpiui ir paskirti naujus narius laikantis 2016 m. gegužės 30 d. Komisijos sprendimo C(2016) 3301 *final*, kuriuo nustatomos horizontaliosios Komisijos ekspertų grupių kūrimo ir veiklos taisyklės (toliau – horizontaliosios taisyklės);

(5) Etikos grupė Komisijos prašymu ir pritarimu arba savo iniciatyva turėtų toliau teikti Komisijai nepriklausomas horizontaliojo lygmens konsultacijas dėl visų Sąjungos politikos sričių ir teisės aktų, kuriuose etiniai, visuomeniniai ir pagrindinių teisių aspektai yra susiję su mokslo ir naujų technologijų plėtra. Komisija gali atkreipti Etikos grupės dėmesį į klausimus, kurie, Europos Parlamento ir Tarybos požiūriu, yra ypač svarbūs etikos atžvilgiu;

(6) Etikos grupės uždaviniai yra labai svarbūs siekiant integruoti pagrindines teises ir vertybes į Sąjungos politiką visose mokslinių ir technologinių inovacijų srityse. Šiuo tikslu Etikos grupė turėtų parengti išsamias analizes ir konkrečias rekomendacijas dėl pagrindinių etinių problemų ir jas pateikti kaip nuomones ir pareiškimus;

(7) Etikos grupę turėtų sudaryti aukštos kvalifikacijos ir nepriklausomi ekspertai, skiriami individualiai ir veikiantys nepriklausomai ir viešojo intereso labui. Juos atrinkti Komisijai turėtų padėti nepriklausomas Atrankos komitetas. Atranka turėtų būti vykdoma remiantis objektyviais kriterijais, paskelbus atvirą kvietimą teikti paraiškas;

([1]) 2016 m. gegužės 25 d. Komisijos sprendimas (ES) 2016/835 dėl Europos mokslo etikos ir naujų technologijų grupės įgaliojimų pratęsimo (OL L 140, 2016 5 27, p. 21).

(8) turėtų būti nustatytos informacijos atskleidimo taisyklės, kurių turėtų laikytis Etikos grupės nariai;

(9) asmens duomenys turėtų būti tvarkomi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1725 ([2]);

(10) siekiant aiškumo ir teisinio tikrumo, Sprendimas (ES) 2016/835 turėtų būti oficialiai panaikintas nuo 2021 m. gegužės 28 d. Atsižvelgiant į poreikį peržiūrėti atrankos proceso nuostatas ir posėdžių išlaidas prieš baigiantis įgaliojimams pagal Sprendimą (ES) 2016/835, atitinkamos nuostatos turėtų būti taikomos nuo šio sprendimo priėmimo dienos,

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

Dalykas

Įsteigiama Europos mokslo etikos ir naujų technologijų grupė (Etikos grupė).

2 straipsnis

Užduotis

Etikos grupės užduotis – Komisijos prašymu ir atsakingo jos padalinio pritarimu arba per grupės pirmininką išreikšta savo iniciatyva teikti Komisijai nepriklausomas konsultacijas tais klausimais, kurių etiniai, visuomeniniai ir pagrindinių teisių aspektai yra susiję su mokslo ir naujų technologijų plėtra.

Visų pirma, Etikos grupė:

(a) nustato, apibrėžia ir nagrinėja mokslo ir technologijų pažangos keliamus etikos klausimus;

(b) teikia Sąjungos politikos ar teisės aktų kūrimui, įgyvendinimui ir stebėsenai svarbias rekomendacijas analizių ir rekomendacijų, pateikiamų kaip nuomonės ar pareiškimai, forma; rekomendacijomis siekiama skatinti etišką Sąjungos politikos formavimą, laikantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos.

3 straipsnis

Konsultacijos

Komisija gali konsultuotis su Etikos grupe bet kokiais klausimais, susijusiais su 2 straipsnyje išdėstytomis užduotimis. Tokiais atvejais Komisija gali atkreipti Etikos grupės dėmesį į klausimus, kurie, Europos Parlamento ir Tarybos požiūriu, yra ypač svarbūs etikos atžvilgiu. Prireikus kitos Komisijos įsteigtos ekspertų įstaigos konsultuojasi su Etikos grupe klausimais, susijusiais su 2 straipsnyje išdėstytomis užduotimis.

4 straipsnis

Narystė

1. Etikos grupę sudaro ne daugiau kaip 15 narių.

2. Nariai turi turėti kompetencijos, susijusios su 2 straipsnyje išdėstytomis užduotimis.

3. Nariai skiriami individualiai.

([2]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

4. Nariai veikia savarankiškai ir viešojo intereso labui. Jie laiku informuoja atsakingą Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato padalinį apie bet kokį interesų konfliktą, kuris galėtų pakenkti jų nepriklausomumui.

5. Nariai, kurie nebegali veiksmingai dalyvauti Etikos grupės svarstymuose, kurie, atsakingo Komisijos padalinio nuomone, neatitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 339 straipsnyje nustatytų sąlygų arba kurie atsistatydina, nebekviečiami dalyvauti grupės posėdžiuose ir likusiam jų kadencijos laikotarpiui gali būti pakeičiami kitu Komisijos pirmininko iš 5 straipsnio 7 dalyje nurodyto rezervo sąrašo atrinktu kandidatu.

5 straipsnis

Atrankos procesas

1. Etikos grupės nariai atrenkami Komisijos ekspertų grupių ir kitų panašių subjektų registre (toliau – Ekspertų grupių registras) paskelbus viešą kvietimą teikti paraiškas. Be to, kvietimas teikti paraiškas gali būti skelbiamas kitomis priemonėmis, įskaitant specialias interneto svetaines. Kvietime teikti paraiškas aiškiai nurodomi atrankos kriterijai, įskaitant reikalaujamą patirtį, susijusią su būsimu darbu. Trumpiausias paraiškų teikimo terminas – keturios savaitės.

2. Narystės prašantys asmenys atskleidžia visas aplinkybes, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas. Visų pirma atsakingas Komisijos padalinys reikalauja, kad tie asmenys kartu su paraiška pateiktų pagal ekspertų grupėms skirtą standartinę interesų deklaracijos formą parengtą interesų deklaraciją ir naujausią gyvenimo aprašymą (CV). Tinkamai užpildyta interesų deklaracijos forma būtina tam, kad asmenį būtų galima individualiai paskirti nariu. Interesų konflikto vertinimas atliekamas laikantis horizontaliųjų taisyklių.

3. Etikos grupės narius skiria Komisijos pirmininkas, remdamasis Komisijos nario, atsakingo už Komisijos padalinį, teikiantį Etikos grupei sekretoriato paslaugas, pateiktu pasiūlymu, iš paraiškas pagal kvietimą teikti paraiškas pateikusių specialistų, kompetentingų 2 straipsnyje nurodytose srityse.

4. Atrankos procesą prižiūri Atrankos komitetas. Visų pirma Atrankos komitetas padeda Komisijai nustatyti ir atrinkti galimus Etikos grupės narius ir įvertinti jų galimybes bei norą eiti narių pareigas. Atrankos komitetą sudaro trys nariai, paskirti Komisijos nario, kuris atsakingas už Komisijos padalinį, teikiantį sekretoriato paslaugas Etikos grupei, ir kuriam padeda atsakingo Komisijos padalinio sekretoriatas. Atrankos komitetas įvertina atsakingo Komisijos padalinio pateiktame sąraše esančius reikalavimus atitinkančius kandidatus, remdamasis pradiniu visų paraiškų įvertinimu pagal atrankos kriterijus. Atrankos komitetas savo rekomendaciją pateikia Komisijos nariui, atsakingam už Komisijos padalinį, kuris teikia Etikos grupei sekretoriato paslaugas.

5. Atrankos komitetas, atrinkdamas narius į Etikos grupę, siekia užtikrinti kuo aukštesnį jos narių ekspertinių žinių ir nuomonių įvairovės lygį, geografinę ir lyčių pusiausvyrą, taip pat proporcingą narių pasiskirstymą pagal atitinkamą praktinę patirtį bei interesų sritis ir atsižvelgia į 2 straipsnyje išdėstytas Etikos grupės užduotis, reikalingų ekspertinių žinių pobūdį ir kandidatų susidomėjimą kvietimu teikti paraiškas.

6. Nariai skiriami ne ilgiau kaip trejiems metams. Jie eina pareigas tol, kol į jų vietą paskiriami kiti nariai, arba iki savo kadencijos pabaigos. Jie gali būti skiriami kitai kadencijai. Etikos grupės nariai gali būti skiriami ne daugiau kaip trims kadencijoms.

7. Atsakingas Komisijos padalinys sudaro tinkamų kandidatų rezervo sąrašą, kuriuo galima naudotis paskiriant pakaitinius narius. Prieš įtraukdamas pareiškėjus į rezervo sąrašą, atsakingas Komisijos padalinys paprašo jų sutikimo.

6 straipsnis

Pirmininkas

Etikos grupė kadencijos laikotarpiui paprasta balsų dauguma iš savo narių išsirenka pirmininką ir vieną ar du pirmininko pavaduotojus.

7 straipsnis

Veikla

1. Atsakingas Komisijos padalinys, glaudžiai bendradarbiaudamas su Etikos grupės pirmininku, atsako už Etikos grupės darbo koordinavimą bei organizavimą ir sekretoriato paslaugų teikimą.

2. Kitų Komisijos padalinių pareigūnai, kuriuos domina grupės veikla, gali paprašyti dalyvauti Etikos grupės ir jos pogrupių posėdžiuose.

3. Etikos grupės darbo programą ir pačios grupės iniciatyva siūlomas etikos analizes tvirtina atsakingas Komisijos padalinys. Kiekviename prašyme atlikti etikos analizę nurodomi prašomos atlikti analizės rodikliai. Komisija, prašydama Etikos grupės konsultacijų, nustato laikotarpį, per kurią analizė turi būti atlikta.

4. Etikos grupės nuomonėse pateikiamos ir rekomendacijos. Jos grindžiamos susijusių naujausių mokslo ir technologijų žinių apžvalga ir išsamia iškilusių etikos klausimų analize. Apie Etikos grupės pateiktas rekomendacijas pranešama atitinkamoms Komisijos tarnyboms.

5. Etikos grupė veikia kolegialiai. Darbo tvarka, kuri yra pagrįsta darbo tvarkos taisyklėmis, siekiama užtikrinti, kad visi nariai aktyviai dalyvautų grupės veikloje. Iš esmės grupė savo nuomones ir pareiškimus priima bendru sutarimu. Balsuojant sprendimai priimami paprasta grupės narių balsų dauguma. Nariai, kurie balsavo prieš arba susilaikė, turi teisę parengti savo, kaip mažumos, pozicijos priežastis apibendrinantį dokumentą ir jį pridėti prie nuomonės arba pareiškimo kartu nurodant prieštaraujančio (-ių) nario (-ių) vardą (-us) ir pavardę (-es).

6. Kiekviena nuomonė pateikiama Komisijos pirmininkui arba jo paskirtam atstovui. Kiekviena Etikos grupės priimta nuomonė nedelsiant paskelbiama ir patalpinama jos interneto svetainėje ir pateikiama Europos Parlamentui ir Tarybai.

7. Etikos grupės posėdžiai paprastai vyksta Komisijos patalpose laikantis atsakingo Komisijos padalinio nustatytos tvarkos ir grafiko. Etikos grupės posėdžiai vyksta ne rečiau kaip 6 kartus per 12 mėnesių laikotarpį, t. y. ne mažiau kaip 12 darbo dienų per metus. Atsakingo Komisijos padalinio pritarimu prireikus gali būti rengiami papildomi posėdžiai.

8. Siekiant parengti Etikos grupės analizes ir neviršyti turimų išteklių, atsakingas Komisijos padalinys gali inicijuoti tyrimus, kad būtų surinkta visa būtina mokslinė ir techninė informacija ir užmegzti glaudūs ryšiai su įvairių etikos įstaigų atstovais valstybėse narėse ir trečiosiose šalyse.

9. Atsakingas Komisijos padalinys, siekdamas skatinti dialogą ir didinti kiekvienos Etikos grupės pateikiamos nuomonės skaidrumą, rengia viešas apskritojo stalo diskusijas. Etikos grupė užmezga glaudžius ryšius su tais Komisijos padaliniais, kuriems yra svarbūs jos nagrinėjami klausimai.

10. Jei dėl veiklos aplinkybių reikia, kad konsultacijos tam tikru klausimu būtų suteiktos greičiau, nei tai būtų įmanoma įprastai priimant nuomonę, gali būti rengiami trumpi pareiškimai ar kitų formų analizės, o išsamesnė analizė nuomonės forma, jei reikia, būtų pateikiama vėliau, užtikrinant, kad būtų laikomasi skaidrumo principo, kaip ir rengiant bet kokią kitą nuomonę. Pareiškimai skelbiami ir patalpinami Etikos grupės interneto svetainėje. Įgyvendindama savo darbo programą Etikos grupė atsakingo Komisijos padalinio pritarimu gali atnaujinti nuomonę, jei ji mano tai esant reikalinga.

11. Etikos grupės diskusijos yra konfidencialios. Komisijos padalinio pritarimu Etikos grupė gali paprasta narių balsų dauguma nuspręsti paviešinti savo svarstymus visuomenei.

12. Diskusijų dėl kiekvieno Etikos grupės darbotvarkės punkto ir jos pareikštų nuomonių protokolai turi būti prasmingi ir išsamūs. Protokolą rengia sekretoriatas, o už tai atsako pirmininkas.

8 straipsnis

Pogrupiai

1. Atsakingas Komisijos padalinys gali sudaryti pogrupius konkretiems klausimams nagrinėti pagal savo nustatytus įgaliojimus. Pogrupiai veikia laikydamiesi horizontaliųjų taisyklių ir yra atskaitingi Etikos grupei. Įvykdžius pavestas užduotis, jie panaikinami.

2. Pogrupių nariai, kurie nėra Etikos grupės nariai, atrenkami paskelbus viešą kvietimą teikti paraiškas, laikantis 5 straipsnio ir horizontaliųjų taisyklių ([3]).

9 straipsnis

Kviestiniai ekspertai

1. Atsakingas Komisijos padalinys gali kviesti ekspertus ir atitinkamų organizacijų atstovus, turinčius konkrečių ekspertinių žinių ar įžvalgų, dalyvauti Etikos grupės arba jos pogrupių darbe *ad hoc* pagrindu, keičiantis nuomonėmis darbotvarkės tema.

2. Jei manoma, jog yra svarbu aprėpti platų su mokslo ir naujų technologijų pažanga susijusių etikos klausimų spektrą, atsakingas Komisijos padalinys gali taip pat pakviesti išorės ekspertus *ad hoc* pagrindu laikinai dalyvauti Etikos grupės darbe.

10 straipsnis

Darbo tvarkos taisyklės

Atsakingo Komisijos padalinio pasiūlymu ir pritarimu Etikos grupė savo darbo tvarkos taisykles priima paprasta savo narių balsų dauguma, remdamasi standartinėmis ekspertų grupių darbo tvarkos taisyklėmis ir laikydamasi horizontaliųjų taisyklių.

11 straipsnis

Profesinė paslaptis ir įslaptintos informacijos tvarkymas

Etikos grupės ir jos pogrupių nariai, taip pat kviestiniai ekspertai ir Atrankos komiteto nariai turi laikytis įpareigojimo saugoti profesinę paslaptį, kuris pagal Sutartis ir jų įgyvendinimo taisykles taikomas visiems institucijų nariams ir jų darbuotojams, taip pat Komisijos sprendimuose (ES, Euratomas) 2015/443 ([4]) ir (ES, Euratomas) 2015/444 ([5]) nustatytų Komisijos saugumo taisyklių, susijusių su Sąjungos įslaptintos informacijos apsauga. Jei jie šių įpareigojimų nevykdo, Komisija gali imtis visų tinkamų priemonių.

([3]) Žr. horizontaliųjų taisyklių 10 straipsnį ir 14 straipsnio 2 dalį.
([4]) 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/443 dėl saugumo Komisijoje (OL L 72, 2015 3 17, p. 41).
([5]) 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

12 straipsnis

Skaidrumas

1. Etikos grupė ir jos pogrupiai registruojami, o narių vardai ir pavardės skelbiami Ekspertų grupių registre.

2. Visi susiję dokumentai (posėdžių darbotvarkės, protokolai, dalyvių pareiškimai ir kt.) skelbiami Ekspertų grupių registre arba šiame registre pateikiant nuorodą į specialią interneto svetainę, kurioje galima rasti tą informaciją. Prieiga prie specialių interneto svetainių suteikiama netaikant reikalavimo registruotis ar kokių kitų apribojimų. Visų pirma darbotvarkė ir kiti susiję aiškinamieji dokumentai skelbiami iš anksto, likus pakankamai laiko iki posėdžio, o po jo laiku paskelbiamas protokolas. Dokumentų skelbimo išimtys numatomos tik tais atvejais, jeigu paviešinus dokumentą būtų pakenkta viešajam arba privačiajam interesui, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ([6]) 4 straipsnyje.

13 straipsnis

Posėdžių išlaidos

1. Etikos grupės ir jos pogrupių veikloje dalyvaujantiems asmenims už jų teikiamas paslaugas neatlyginama.

2. Komisija atlygina Etikos grupės ir jos pogrupių veikloje dalyvavusių asmenų ir Atrankos komiteto narių patirtas kelionės ir gyvenimo išlaidas. Išlaidos atlyginamos vadovaujantis galiojančiomis Komisijos nuostatomis ir neviršijant pagal metinę išteklių skyrimo procedūrą Komisijos tarnyboms skirtų asignavimų.

14 straipsnis

Panaikinimas

Sprendimas (ES) 2016/835 panaikinamas nuo 2021 m. gegužės 28 d.

15 straipsnis

Taikymas

Išskyrus 5 ir 13 straipsnius, šis sprendimas taikomas nuo 2021 m. gegužės 28 d.

Priimta Briuselyje 2021 m. vasario 9 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

([6]) 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43). Šiomis išimtimis siekiama užtikrinti, kad nebūtų pakenkta visuomenės saugumui, kariniams reikalams, tarptautiniams santykiams, finansinei, pinigų arba ekonominei politikai, asmens privatumui ir neliečiamumui, komerciniams interesams, teismo procesui ir teisinėms konsultacijoms, patikrinimams, tyrimams, auditams ir institucijų sprendimų priėmimo procesui.